

Daniela TINKOVÁ

„Žena“ – prázdná kategorie? Od (wo)men's history k gender history v západoevropské historiografii posledních desetiletí 20. století

Tento příspěvek by měl představit obecnější úvod do problematiky women's history a gender history. Jeho cílem je prezentovat spíše přehledovou – či přehledově-problémovou – formou základní tematické i metodologické rysy women's history/gender history v západoevropské historiografii (zejména v anglosaském světě a Francii) v posledních třiceti letech. Nejprve se zaměříme na „klasické“ *women's history* ve své stěžejní periodě 70.–80. let a poté se pokusíme shrnout kritiky a nová teoretická a koncepční východiska, o něž se v pozdějších desetiletích opíraly směry hlásící se k genderu poststrukturalistického ražení.¹

„Dějiny žen/y“ v 70. a 80. letech 20. století

Women's history se začala rozvíjet nejen v souvislosti s rozvojem (akademického) feminismu od konce 60. let, ale i v souvislosti se soudobým rozkladem velkých vysvětlujících makrostrukturálních modelů – především marxismu či strukturalismu. Protože historiografie hrála pro feminismus dlouho legitimizační úlohu a výchozím vysvětlujícím schématem byl marxismus (zejména v podání E. P. Thompsona, jehož paradigmatická práce o formování dělnické třídy v Anglii² se stala podnětnou i pro rozvoj socio-kulturní, resp. kulturní historie), řada autorů a autorek se dlouho nevyhnula emancipační terminologii „útlaku“ a „podmanění“; není ani překvapivé, že v prvních poválečných desetiletích byly „dějiny žen“ často především dějinami útlaku, „inventářem ženské bídy“ nebo naopak dějinami zapomenutých ženských hrdinek. Od sklonku 60. let a zejména v průběhu let sedmdesátých

¹ Tento příspěvek vznikl s podporou Výzkumného záměru FFUK v Praze *České země uprostřed Evropy v minulosti a dnes* (okruh *Česká věda a kultura uprostřed Evropy*).

² Edward Palmer THOMPSON, *The Making of the English Working Class*, London 1968.